

AVRUPA'DA İSLAM DÜŞMANLIĞI

DİASPORA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Mayıs 2016 Raporu
Yazan: Büşra KEPENEK

DİASPORA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

AVRUPA'DA İSLAM DÜŞMANLIĞI

Avrupa kendini diğer toplumlardan üstün olarak görmektedir. Kendini özgürlüğün, medeniyetin ve uygarlığın merkezi olarak görmesi diğer toplumların ötekileşmesi sonucunu doğurmaktadır. Avrupa toplumunda “diğer” olarak addedilen kesimlerin Avrupa'nın aslında görüldüğü gibi özgürlükçü ve uygar olmadığını ön yargı, ayrımcılık, dışlama ve şiddet gibi çeşitli eylemlere maruz kaldıkça anlaması kabuklarına çekilmesine ve günden güne marjinalleşmesine sebep olmaktadır. Avrupa'ya entegre olamama gibi lanse edilen bu durum, toplumda bir arada yaşamaya istekli olmayan güruhun menfaatine olmakta, siyasetçiler de bu durumu popülerize ederek bir nevi oy makinesine çevirmektedir.

Avrupa'da Siyaset ve Müslüman Siyasetçiler

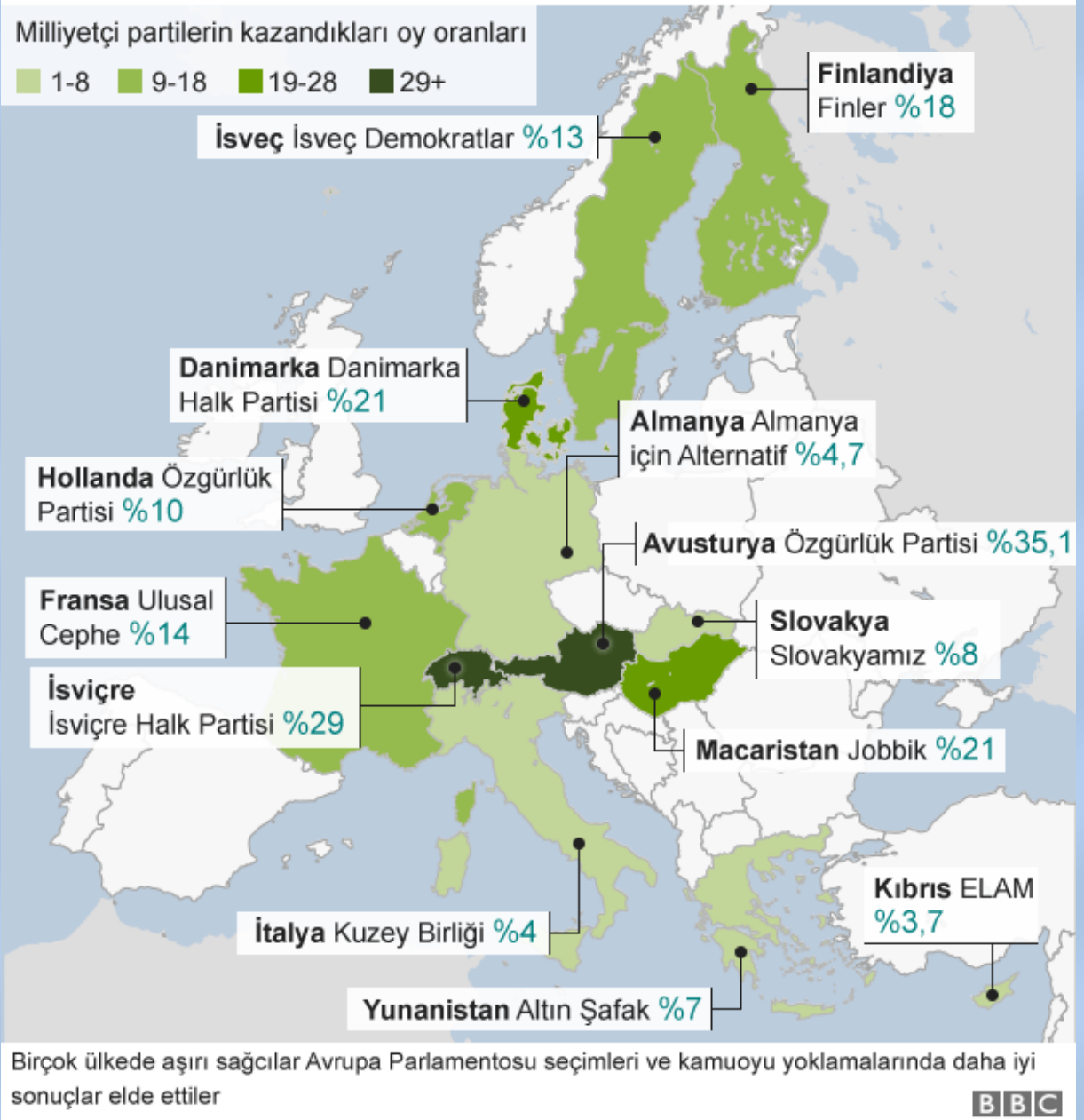
11 Eylül sonrasında Avrupa'daki Müslümanlar hem göçmen olmaları hem de dini mensubiyetleri yüzünden ötekileştirilmektedir. Aşırı sağ partilerin söylemleri “Avrupa'nın İslamlaşmasına karşı birlik” şeklinde tezahür etmekte Avrupa'da siyasal zemin merkez partilerden sağa doğru kaymaktadır. Avusturya Cumhurbaşkanlığı seçimleri de bu açıdan değerlendirilebilir. Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turu oldukça zorlu bir mücadele içinde cereyan etmiştir. Bu seçimleri farklı kılansa, ilk tur seçimlerde hem merkez sağın hem de merkez solun büyük bir yenilgiye uğraması olmuştur. İlk turda aşırı sağcı Norbert Hofer, büyük bir sürpriz yaparak oyların yüzde 35'ini almıştı. Yeşiller adayı Alexander Van der Bellen'in oyları ise yüzde 21 seviyesindeydi. İkinci tur oyların sayımı bittiğinde Hofer'in yüzde 51,9'luk oyuna karşılık Yeşiller adayı Bellen'in yüzde 48,1 oy aldığı açıklandı¹. Daha sonra mektup oylarının sayılmasının ardından Yeşiller Partisi'nin adayı Bellen'in seçimi birkaç bin oy ile kazandığı anlaşıldı. Bu sonuç sadece Avusturya siyaseti açısından değil tüm Avrupa için büyük bir öneme haizdir. Avrupalı seçmen merkez partilere sırtını dönerken popülist partilere teveccüh etmektedir. Yıllardır iktidarda olan merkez partilerin ekonomik sorunlara kalıcı çözümler üretememeleri ve artan işsizlik sorunu gibi meseleler oy kaybının asıl sebebidir. Savaş sonrası dönemde Avrupa'yı kalkındıran göçmenler artık işsizliğin asıl sebebi olarak görülmektedir. Ne kadar çok göçmen o kadar çok işsizlik ve sosyal kargaşa olarak algılanmaktadır. Hofer tüm seçim propagandasını göçmenler üzerinden yapmıştır. Avrupa'da aşırı sağ, meşruiyetini bir “öteki” zihniyetiyle sağlamaktadır. Eğer seçim yarışını

¹ “Avusturya'da zafer Yeşiller'in eski liderinin oldu” -

http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160523_avusturya, Erişim Tarihi: 23.05.2016

Hofer kazanmış olsaydı göçmenler ve Müslümanlar için daha zor günlerin geleceği aşikârdı. Fakat başarısızlık gibi görünse de gerek seçim sürecindeki tutum ve davranışları gerek yüzde elliye bulan seçim başarısı durumun özelde Avusturya genelde Avrupa için ne derece ciddi mahiyette önemli olduğunu gözler önüne sermektedir. Avrupa'da İkinci Dünya Savaşı sonrası uzun yıllar dile getirilmesi mümkün görülmeyen aşırı sağ söylemler ifade hürriyeti adı altında meşruiyet bulmuş bu durum sağ partiler tarafından önemli ölçüde kullanılmış tüm radikal söylemler ifade hürriyetine sığınarak gerçekleştirilmiştir.

Avrupa'da aşırı sağın yükselişi: Yakın geçmişteki genel seçimlerin sonuçları

Kaynak: <http://www.bbc.com>

Avrupa'da siyaset yapan Müslümanlar önyargının, ayrımcılığın ve karalama kampanyalarının hedefi olmaktadır. Londra Belediye Başkanlığı Seçimi bu açıdan değerlendirilebilir. İşçi Partisi'nin adayı Müslüman siyasetçi Sadık Khan'ın seçim kampanyaları süresince bazı rakiplerinin Khan hakkında dile getirdiği iddialar, basmakalıp yargıların mevcudiyetini ispatlar mahiyettedir. Örneğin bu süreçte iktidardaki Muhafazakar Partinin adayı Zac Goldsmith, Müslüman rakibinin aşırılık sempatanlarıyla bağlantısı olduğunu öne sürerek, "aşırılıkların üzerini örterek, suçlara karşı yumuşak bir tavır sergilediği" yorumunda bulunmuştur. Goldsmith'in bu açıklamasını takiben, Muhafazakar Partinin Lideri ve İngiltere Başbakanı David Cameron da Sadık'ın DAESH destekçileriyle birçok kez aynı ortamda bulunduğunu öne sürmüştür. İngiliz lider, "Bunu söylemek zorundayım, (aşırı bir kişiyle) sürekli ama sürekli aynı yerde bulunan İşçi Partisi'nin Londra Belediye Başkanı adayıyla ilgili endişelerim var" ifadesini kullanmıştır². Oysaki ılımlı ve liberal kişiliğiyle bilinen Sadık Khan, Müslüman kimliğini gizlememekle beraber kendisini öncelikli olarak Londralı, Avrupalı ve İngiliz olarak tanımlamaktadır. Buna rağmen sadece Müslümanlığı sebebiyle seçim maratonu süresince birçok kesimden gelen önyargıya muhatap olmuştur. Tüm olumsuzluklara rağmen Londra'da yapılan belediye başkanlığı seçimini Sadık Khan kazanmıştır. Khan, Londra'nın ilk Müslüman belediye başkanı olmuştur³. Müslüman ve göçmen karşıtlığının arttığı aşırı sağ partilerin yükselişe bir dönemde Müslüman bir adayın seçimi kazanması dikkate değer bir gelişmedir. Bu durum Müslümanlar entegre olamaz algısının yanlışlığını göstermesi açısından oldukça önemlidir.

Avrupa geneline bakıldığında ise Müslüman siyasetçiler Sadık Khan kadar şanslı olamamaktadır. Sadece İsveç'te Nisan ayında baskı sonucu istifa etmek zorunda kalan isimler arasında: İsveç Şehircilik ve İskan Bakanı Mehmet Kaplan, İsveç Yeşiller ve Çevre Partisi Gençlik Kolu Eş Başkanı Semanur Taşkın, İsveç İslam Gençlik Federasyonu Başkanı Yasri Shamsudin Khan, Stockholm Sigtuna Belediyesi Meclis Üyesi Yasin İpek bulunmaktadır⁴. Müslüman toplumla ilişki kurmak, Ermeni soykırımını tanımamak, dininin gerekleri noktasında hassas olmak dahi siyasi baskılara sebep olmaktadır. İsveç Millî Görüş Teşkilatının "Maide-i Kur'an" etkinliğine katılan Mehmet Kaplan'ın etkinlikten bir fotoğrafı

² "Avrupa'nın Müslüman siyasetçilere tahammülü yok" - <http://aa.com.tr/tr/dunya/avrupanin-musulman-siyasetcilere-tahammulu-yok/559934>, Erişim Tarihi: 23.04.2016

³ "Londra'nın ilk Müslüman belediye başkanı oldu" - <http://www.cnnturk.com/dunya/londranin-ilk-musulman-belediye-baskani-odu?page=1>, Erişim Tarihi: 07.05.2016

⁴ "İsveç'te Müslüman siyasetçilere ırkçılık" - <http://www.on5yirmi5.com/haber/dunya/ulkeler/193762/isvecte-musulman-siyasetcilere-irkcilik.html>, Erişim Tarihi: 29.04.2016

yayımlanarak “Kaplan radikal İslamcılarının programında” diye başlık atılması ve Tüm Sanayici ve İş Adamları Derneği (TÜMSİAD) tarafından verilen bir iftar yemeğine katılımı İsveç basını tarafından “Faşistlerle aynı masada oturuyor” şeklinde lanse edilmesine yetmiştir. Kaplan bu olaylar neticesine istifa etmek zorunda kalmıştır. Yasri Khan ise katıldığı bir televizyon programında inancı gereği kadın muhabirin elini sıkmadığı için kadın-erkek eşitliğine karşı “radikal Müslüman”, “İslamcı” ve demokratik bir partide işi olmayan bir şahsiyet olarak tanımlanmıştır⁵. Genç ve aktif Müslümanlar tarafından örnek alınan siyasetçilerin algı operasyonlarıyla siyasetten koparılması Müslümanları hayal kırıklığına uğratmakta ve sisteme güvenlerini ziyadesiyle zedelemektedir. Genç siyasetçilerden Yeşiller ve Çevre Partisi Stockholm Gençlik Kolu Eş Başkanlığından istifa eden Türk asıllı Semanur Taşkın, İsveç'te Müslüman olmanın zorluğuna dikkati çekmekte, medyada örtülü İslamofobik yayınlarla karşılaştıklarını ifade etmektedir. “Medya baskısı ile istifa eden Şehircilik ve İskan Bakanı Mehmet Kaplan ve Yeşiller Partisi üyesi Yasri Khan'a yapılanlar acaba İsveçli olsaydı yapılırdı mıydı?” diye konuşan Taşkın İsveçli bir Müslüman olarak, artık kendini güvende hissetmediği ve ırkçı baskılar sonucu görevinden istifa ettiğini açıklamıştır⁶.

Müslüman Öğrencilere Tokalaşma Zorunluluğu

İsviçre'nin Basel kentinde, Müslüman erkek öğrencilere, kadın öğretmenlerinin elini sıkma zorunluluğu getirilmesi İsviçre'nin özgürlükçü ve tarafsız yapısıyla çelişmektedir. Suriyeli 14 ve 16 yaşlarındaki iki Müslüman erkek öğrencinin, kadın öğretmenleriyle tokalaşmayı dini gerekçelerle reddetmesi sonrası, Müslüman erkek öğrencilere gerektiğinde kadın öğretmenlerin elini sıkma zorunluluğu getirmiştir. Ayrıca karara uymayan öğrencilerin ailelerinin 5 bin frang (yaklaşık 5 bin dolar) para cezasına çarptırılacağı ve bu iki öğrencinin ailelerinin İsviçre'de vatandaşlık başvurularının da askıya alındığı ifade edilmiştir⁷.

İsviçreliler tokalaşmayı kültürlerinin özelliği değil bir saygının tezahürü olarak görmektedirler. Birçok İslam fıkıhçısına göre karşı cinsten biriyle tokalaşmak dini manada uygun bulunmamaktadır bu yüzden aslında çocukların tutumu İslama göre doğru bir davranıştır. İsviçre için burada kendi değerlerini birincilleştirme ve karşı tarafı dikkate almayarak değersizleştirme söz konusudur. Ayrıca para cezası ve çocukların ailelerinin

⁵ “Avrupa'nın Müslüman siyasetçilere tahammülü yok” - <http://aa.com.tr/tr/dunya/avrupanin-musulman-siyasetcilere-tahammulu-yok/559934>, Erişim Tarihi: 23.04.2016

⁶ “Avrupa'da Bir Müslüman siyasetçi daha istifa ettirildi” - <http://tr.farsnews.com/world/news/13950210000092>, Erişim Tarihi: 23.04.2016

⁷ “Müslüman erkek öğrencilere “tokalaşma” zorunluluğu” - <http://www.hurriyet.com.tr/musulman-erkek-ogrencilere-tokalaşma-zorunluluğu-40109145>, Erişim Tarihi: 26.05.2016

vatandaşlık başvurularının askıya alınması ahlakilikten uzak bir davranış olarak nitelendirilebilir. Batı hâkimiyet sahibi olarak kendi değerlerini gördüğü için, kendi kriterlerine uymayan değerleri kabul etmemektedir. Şayet diğer dinlere mensup insanlar dini ritüellerini yerine getiremiyorsa, dinsel değerlerine sahip çıktıklarında zulme uğruyorlarsa burada din ve vicdan hürriyetinden bahsetmek anlamsızlaşmaktadır.

İsviçre'nin tarafsızlık ilkesine sıkı sıkıya bağlı olduğu bilinmektedir bunun için Avrupa Birliği ve NATO'ya dahi dahil olmamaktadır. Fakat İslam dini söz konusu olduğunda İsviçre'nin bu tavrı maalesef geçerli değildir. 2009'daki minare yasağı ile İslam'a karşı duruşunu gözler önüne sermiştir. Tessin'de, 2013'deki yerel halk oylaması sonucu (yüzde 67) peçe yasaklanmıştır. Önümüzdeki birkaç yıl içinde peçe yasağının İsviçre'nin genelinde oylanması planlanmaktadır.

İslam Karşıtlığı AfD Programında

Almanya'da hükümet suç istatistiklerinde İslamofobik (İslam düşmanlığı) suçların, siyasi nedenli nefret suçları kapsamında ayrı bir başlık altında toplanması yönünde karar almaya hazırlanırken⁸ İslam ve mülteci karşıtı söylemleriyle tanınan Almanya İçin Alternatif Parti (AfD), İslam karşıtı tutumunu Stuttgart'taki kongresinde programına taşımıştır. Yaklaşık 2 bin delegenin katıldığı kongrede yapılan oylamada taslakta yer alan "İslam Almanya'ya ait değildir" söylemi çoğunluğun oylarıyla kabul edilmiştir⁹. Bu gibi söylemler siyasi tansiyonu yükseltmekte İslamı bir öteki olarak hedef göstermektedir. Partiye göre İslam; Almanya'nın hukuk anlayışına saygı göstermemekte hatta onunla mücadele etmekte ve kendini tek egemen din olarak görmektedir. Parti bu gibi sebepler yüzünden İslam'ın eleştirilmesi gerektiğini ve Almanya'da Hıristiyanlığa ve kiliselere tanınan özerk kamusal statüyle aynı konumda yer alamayacağını savunmaktadır. Dahası AfD'nin parti başkanları İslam'ı bir siyasi ideoloji olarak gördüklerini ve bunun anayasa ile asla bağdaşmayacağını her fırsatta vurgulamaktadırlar.

İslam düşmanlığının ayrı bir suç kategorisi altında incelenecek olması İslam karşıtı hareketlerin gün be gün arttığı, önyargı ve kaostan beslenen AfD gibi aşırı sağ oluşumların oldukça güçlü olduğu Almanya için olumlu bir gelişme olarak addedilebilir. Zira İslam

⁸ "Almanya'da İslamofobi suç kapsamına alınıyor" - <http://www.milliyet.com.tr/almanya-da-islamofobi-suc/dunya/detay/2241355/default.htm>, Erişim Tarihi: 08.05.2016

⁹ "İslam karşıtlığı AfD programında" - <http://www.dw.com/tr/islam-kar%C5%9F%C4%B1t%C4%B1%C4%9F%C4%B1-afd-program%C4%B1nda/a-19227690>, Erişim Tarihi: 01.05.2016

düşmanlığı kaynaklı suçların alelade adi suç olarak nitelendirilmesi suçluların cezalandırılması noktasında adalet zafiyetine neden olmaktadır. Kişi sadece Müslüman olduğu için saldırıya uğruyorsa suçun ayrımcılık suçu olarak tanımlanması gerekmektedir.

Kaynakça

- “Avusturya'da zafer Yeşiller'in eski liderinin oldu”
http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160523_avusturya, Erişim Tarihi: 23.05.2016
- “Avrupa'nın Müslüman siyasetçilere tahammülü yok”
<http://aa.com.tr/tr/dunya/avrupanin-musulman-siyasetcilere-tahammulu-yok/559934>, Erişim Tarihi: 23.04.2016
- “Londra'nın ilk Müslüman belediye başkanı oldu”
<http://www.cnnturk.com/dunya/londranin-ilk-musulman-belediye-baskani-oldu?page=1>, Erişim Tarihi: 07.05.2016
- “İsveç'te Müslüman siyasetçilere ırkçılık”
<http://www.onyirmi5.com/haber/dunya/ulkeler/193762/isvecte-musulman-siyasetcilere-irkcilik.html>, Erişim Tarihi: 29.04.2016
- “Avrupa'nın Müslüman siyasetçilere tahammülü yok”
<http://aa.com.tr/tr/dunya/avrupanin-musulman-siyasetcilere-tahammulu-yok/559934>, Erişim Tarihi: 23.04.2016
- “Avrupa’da Bir Müslüman siyasetçi daha istifa ettirildi”
<http://tr.farsnews.com/world/news/13950210000092>, Erişim Tarihi: 23.04.2016
- “Müslüman erkek öğrencilere "tokalaşma" zorunluluğu”
<http://www.hurriyet.com.tr/musulman-erkek-ogrencilere-tokalasma-zorunlulugu-40109145>, Erişim Tarihi: 26.05.2016
- “Almanya’da İslamofobi suç kapsamına alınıyor”
<http://www.milliyet.com.tr/almanya-da-islamofobi-suc/dunya/detay/2241355/default.htm>, Erişim Tarihi: 08.05.2016
- “İslam karşıtlığı AfD programında” <http://www.dw.com/tr/islam-kar%C5%9F%C4%B1tl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-afd-program%C4%B1nda/a-19227690>, Erişim Tarihi: 01.05.2016

Kapak Resmi: <http://www.roportajgazetesi.com/>